

HOŞGELDİNİZ

Son sınavlarda radyo amatörlüğüne adım atan yeni dostlarımıza “aramıza hoş geldiniz” diyor, kendilerine bu vesileyle bazı bilgileri ve saptamalarımızı aktarmak istiyoruz.

Amatör telsizcilik konusundaki ayrıntılara girmeden önce telsiz haberleşmesi ile ilgili bazı temel noktalara değinmekte yarar var: 3 kHz-300 GHz (Dalga boyu olarak ifade edilirse 100 km-1mm) arasındaki frekans spektrumuna “Radyo Frekans-RF” adı verilir. Bu spektrumun kullanımı konusundaki kuralların temel çerçevesi Birleşmiş Milletler’ in bir alt kuruluşu olan Uluslararası Telekomünikasyon Birliği (ITU) tarafından belirlenir. Her ülkenin haberleşme konusundaki yetkili kamu kurumlarının oy hakkına sahip olduğu bu yapıya ayrıca farklı haberleşme sektörlerinin birer uluslararası temsilcisi “*sektör temsilcisi*” sıfatıyla katkıda bulunur. Sektör temsilcilerinin oy hakkı yoktur fakat oldukça sık aralıkla tertiplenen ITU konferanslarına temsilci göndererek alınacak kararlarla ilgili lobi faaliyetlerinde bulunurlar. Osmanlı Devleti’nin 1865 yılındaki kuruluş konferansına katılıp kurucuları arasında yer aldığı ITU’ nun tüm toplantı silsilesine aşağıdaki adresten ulaşılır:

<https://www.itu.int/en/history/Pages/ListOfITUConferencesAssembliesAndEvents.aspx>

Ülkemizi ITU nezdinde oy hakkına sahip olarak temsil eden yetkili delegasyonun üyeleri T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ile Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) tarafından atanır.

Radyo amatörlüğü (veya diğer söyleniş biçimiyle “amatör telsizcilik”), bazı beklenti ve varsayımlar çerçevesinde tanımlanarak uluslararası düzenleyici kurum ITU tarafından tahsis edilen frekans bantlarında yürütülen bir haberleşme servsidir (sektörüdür). ITU tarafından tahsis edilen frekans bantlarının *iç düzenlemesi* (hangi frekanslarda hangi tür haberleşmenin yapılacağı konusu) Uluslararası Radyo Amatörleri Birliği IARU tarafından belirlenir.

ITU nezdinde amatör telsiz servisini temsil yetkisi Uluslararası Radyo Amatörleri Birliği IARU’dadır. Her ülkenin sadece 1 organizasyonla temsil edildiği IARU nezdinde Türkiye’yi temsil yetkisi ise TRAC’dadır. Başka bir deyişle ülkemizdeki “Ulusal Sektör Temsilcisi” sıfatı TRAC’a aittir. Bu temsil yetkisi Türkiye Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu tarafından onaylanmıştır.

Amatör telsiz (radyo amatörlüğü) servisinin ITU Regülasyonlarındaki tanımı şöyledir:

“Radyo amatörlüğü, ticari nitelik taşımayan ve sadece bireylerin kendilerini haberleşme ve haberleşme elektroniği konusunda yetiştirmelerine yönelik olan deneysel bir haberleşme etkinliğidir (servisidir)”.

Tanımda yer alan “gayri ticari” vurgusu, “amatör” ibaresinin izahı niteliğindedir. Tanımda “kendini haberleşme ve haberleşme elektroniğinde yetiştirme” ve “deneysellik”, ön plana çıkan diğer vurgulardır.

Dolayısıyla, belge alıp amatör telsizcilik faaliyetlerine katılan kişilerden beklenen de, bu vurguların doğrultusunda, ayrıca Bilgi Teknoloji ve İletişim Kurumunun (BTK) tarafından yayımlanan teknik standartlar, Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğünün Amatör Telsizcilik Belgesi konusundaki Yönetmeliği ve IARU düzenlemelerinin parçası olan işletme kurallarına uyumlu olarak faaliyetlerini yürütüp kendilerini geliştirmeleridir.

Amatör telsizcilik faaliyetlerinde saygı, kurallara uyum, dürüstlük ve terbiye gibi düsturlar ön plandadır. Sırf belgenin varlığı, bunlar olmadığı zaman hiçbir anlam ifade etmez. Başka bir deyişle, “sırf belge sahibi olmak kişiyi amatör telsizci yapmaz.”

2.BÖLÜM

Birinci bölümde dile getirdiğimiz hususların dışında göz önüne alınması gereken başka konular vardır:

Amatör Servise Frekans Spektrumunun tümünde bant tahsisleri yapılması, günümüzde modern teknolojilerin getirdiği büyük spektrum ihtiyaçları göz önüne alındığında bu tahsislerin başka önemli toplumsal gerekçelerin sonucu alınabildiğine işaret etmektedir. Afet riskine maruz birçok ülkede olduğu gibi, ülkemizde de ön plana çıkan bu beklenti, olası afetlerde acil haberleşme hizmetlerinin sağlanmasıdır. Nitekim, ülkemizde 1937 yılında yasa ile Radyo Amatörlüğüne konan kısıtın 1983 yılındaki bir yasa değişikliği ile 46 yıl sonra kaldırılmasının gerekçesi, “olağanüstü durumlarda sağlanan haberleşme hizmeti” olarak Meclis kayıtlarına girmiştir. Dönemin ITU Genel Sekreterinin 7 MHz (40 m) Amatör Telsiz bandının 100 kHz genişletilmesi konusunda tüm ITU üyelerine 2000 yılında yaptığı çağrıda vurguladığı gerekçe, “yakın-orta menzil afet haberleşmesinde bu bandın taşıdığı önem” olarak kayıtlarda yerini almıştır. Bu çağrı olumlu karşılanmış, radyo yayınları 7100-7200 kHz bölümünde sahip oldukları frekansları terk etmişler ve bu bölüm Amatör Servisin kullanımına açılmıştır. Son olarak da 2015 yılındaki ITU Büyük Konferansında 5 MHz (60 m) Bandında küçük bir pencere Amatör Servise, başka servislerdeki çok güçlü dirençlere rağmen ikincil statüde aynı gerekçeyle tahsis edilmiştir.

Tüm bu süreçte olumlu sonuç elde edilmesi, arka planda sürekli çaba harcayan bir “sessiz kahramanlar ekibinin” mesaisi sayesinde mümkün olmuştur. TRAC’ın ülkemizi temsilen üye olduğu Uluslar arası Radyo Amatörleri Birliği IARU, “sektör temsilcisi” sıfatıyla frekans tahsisleri ve tüm teknik düzenlemelerin karara bağlandığı konferanslarda 1925 yılından beri Radyo Amatörlerini temsil etmiştir. Kararların verildiği her büyük konferansın yıllar öncesindeki sayısız ITU Çalışma Grubu toplantılarında kararların temelleri oluşturulmaktadır. Bu toplantıların tümüne IARU temsilcileri katılarak mevcut tahsisleri

korumak, ayrıca yeni tahsislerin elde edilmesi için canla başla çalışmaktadırlar. TRAC bu güne dek IARU çalışmalarına destek babında 3 Büyük ITU Konferansına ve 1 ITU Çalıştayına katkı sağlamıştır.

TRAC IARU tarafından ITU için hazırlanan “Afet Haberleşme El Kitabına” katkıda bulunmuştur. 2012 yılında ülkemizde ITU tarafından düzenlenen çalıştayda TRAC’ın yaptığı sunum akabinde ITU heyetinin talebi üzerine 2 belge daha hazırlanmış, bu belgeler tüm ITU üyelerine “iyi uygulama örneği” olarak dağıtılmış ve bu belgelerden bir tanesi ITU Çalışma Grubu tarafından yayımlanan El Kitabında yerini almıştır. Bununla birlikte BTK ile ITU tarafından müştereken düzenlenen 2 Çalıştayda farklı ülkelerden gelen delegelere sunumlar yapmıştır.

Öte yandan da ülkemizdeki düzenlemeler konusunda BTK ve Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğü nezdinde gerekli girişimleri yürütmüştür. 1984 yılında yayımlanan ilk Yönetmelikle bugün yürürlükte olan Yönetmelik arasında yapılacak bir karşılaştırma, TRAC’ın mesaisinin sonuçlarını görmeyi kolaylaştırıcaktır. Bu sonuçların alınmasındaki en önemli diğer etken, TRAC tarafından 1990 yılından beri gönüllülük temelinde verilen afet haberleşmesi hizmetidir.

Bu hizmetlerin temelini oluşturan işbirliği protokolleri ve elde edilen referanslar TRAC web sayfasının ilgili bölümlerinde yer almaktadır.

<http://trac.org.tr/hakkimizda/protokoller>

<http://trac.org.tr/hakkimizda/tesekkurnameler>

Bu hizmetler, TRAC’ın Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP) Belgesinde öncelikli statüye sahip “Ulusal Düzey Haberleşme Çalışma Grubu” yapılanmasında Haberleşme Sektörünün Ana Aktörleriyle birlikte “Çözüm Ortağı” sıfatıyla yer alması sonucunu da doğurmuştur.

Kısacası, frekans gibi çok kıymetli bir kaynağın ticari nitelik taşımayan bir etkinliğe tahsis edilmesi sebepsiz değildir, yoğun emekler ile hizmetler sayesinde elde edilmiş bir kazanımdır ve kamusal (toplumsal) bir beklentinin başarıyla yerine getirilmesinin sonucudur. Gönüllülük temelinde yürütülen Radyo Amatörlüğü etkinliğinde “yükümlülük” söz konusu olmamakla birlikte, bu frekans tahsislerinin kendiliğinden gelmediğinin bilinmesinde, ayrıca tanımda yer alan vurguların bilincinde olunmasında büyük yarar vardır. **Her Radyo Amatörünün tabi olduğu birincil yükümlülük, kural ve usüllere mutlak uyumdur.** Fakat Radyo Amatörlüğünü yüceltecek ve geliştirecek her kurumsal çabaya verilecek gönüllü katkı, şüphesiz ki Radyo Amatörlüğünün geleceğine de katkı verecek, ayrıca katkıda bulunanların ufkunu da geliştirecektir.

Bu katkının verileceği organizasyonlar derneklerdir. Bireysel katkılar bu tür organizasyonlarda birleştirilip “imece” usulü çalışmalara veya projelere dönüşmedikçe çok etkin sonuçlara varamazlar. Her ne kadar Amatör Telsizcilik Belgesi bireysel çalışmaların önünü

açmış olsa bile, büyükşehir veya kent (apartman) yaşamında anten kurmak bile sorun olabilmektedir. Bu nedenle yarışma türü kapsamlı faaliyetlerin etkin şekilde yapılabilmesi ancak organize (ortak veya imece) çalışmalarla mümkün olabilmektedir. Aynı husus teknik çalışmalar için de geçerlidir (“akıl akıldan üstündür”). Radyo Amatörlüğünün 100 yıldan fazla geçmişi olan (“gelişmiş” olarak adlandırılan) ekonomisi güçlü ülkelerde de durum böyledir. **Hangi derneğe üye olunacağı hususu da kişisel tercih konusu gönüllü bir karardır, ancak bilinçli bir tercihe dayanmalıdır.** Derneklerin referansları, hizmetleri, yürüttükleri projeler ve geçmişlerini web sayfaları ve benzeri sanal medya ortamlarında incelemek bu hususta bir rehber olabilir. Bu araştırmanın titiz şekilde yapılması halinde hem gereksiz hayal kırıklıklarının önüne geçilmiş olacak, hem de “doğru kararın yolu açılacaktır”. “Dernek bana ne veriyor?” sorusu eksenli bir yaklaşım yanlıştır, zira dernek kişilerin bireysel katkıları ölçüsünde kurumsal hizmet verebilen bir yapıdır.

Ülkemizde 2813 sayılı yasanın metninin yazımı aşamasından itibaren tüm yönetmelik değişiklikleri ile birlikte yaş sınırının 18’den 13’e indirilmesi için gerekli yasa değişikliği ve 80 m bandının tümüyle açılması gibi olumlu düzenlemelerin tümü TRAC’ın yoğun mesaisi sayesinde olmuştur.

3.BÖLÜM:

Aramıza yeni katılan birçok Radyo Amatörü, Radyo Amatörlüğünün geniş faaliyet yelpazesini tanıma olanağını henüz bulamamıştır. Bunun sonucunda, aralarında Radyo Amatörlüğünü el telsizi ile röleler üzerinden yürütülen bir “bas-konuş” haberleşmesinden ibaret sananların sayısı maalesef oldukça fazladır.

Telsizle CB’de (Halk Bandında) tanışanlar bu yanılgıya özellikle düşebilmektedir. CB kökenli arkadaşlarımızın bir bölümü, CB’de kimi zaman rastlanan haberleşme uslubu ile içeriğini Radyo Amatörlüğü ortamına taşıma meylinde olabilmektedir.

Bunun sonucunda, Radyo Amatörlüğüne yakışmayan durumlar yaşanmaktadır. Son dönemde bazı örnekleri yaşanan bu olumsuzluklar istenmeyen boyutlara varabilmiş, bu olumsuzluklara neden olanlara Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğü (KEGM) tarafından yaptırım uygulanmıştır. KEGM, usulsüz ve ilgili yönetmeliğin yasakladığı türden içeriğe sahip haberleşmenin yaptırıma tabi tutulması konusunda karardır.

Unutulmamalıdır ki, kullandığımız frekanslar bütün radyo amatörlerinin kullanımında olan bir “kamusal alan” niteliğinde olup burada yapılan usulsüz haberleşmenin bundan rahatsızlık duyanlarca şikayet konusu yapılması her zaman mümkündür. Usulsüz haberleşmelerin Radyo Amatörlüğünü, frekanslarımızı dinleyen kişiler, özellikle de Radyo Amatörlüğüne ilgi duyanlar ve Düzenleyici Kurumlar nezdinde küçük düşürücü bir etkisi olduğu da yadsınamaz bir gerçektir.

Kaldı ki, “coğrafi sınır tanımayan” telsiz haberleşmesinde (örneğin HF/kısa dalga bantlarında) bir yörede yapılan bir yanlışlığın çok uzak yörelerde bile duyulması ve rahatsızlık yaratması çok kolaylıkla mümkündür (başka bir deyişle “yerin kulağı vardır”). Dolayısıyla bir ülkede yapılacak bir yanlışlık, bu ülkeyi başka ülkelerin Amatör Telsiz camiasında küçük düşürebilecek ve hatta IARU nezdindeki “Monitoring System” vasıtasıyla ilgili ülkenin düzenleyici kurumuna şikayet iletilmesine bile yol açabilecektir.

VHF/UHF bantlarında (örneğin rölelerde) kural dışı ve çirkin içerikli haberleşme yapılması büyük rahatsızlık yaratmakta ve birçok Radyo Amatörünü ve/veya Radyo Amatörü Adayını bu hobiden soğutmaktadır.

Bu nedenle, Yönetmeliğin yasakladığı davranışlardan kaçınılması ve işletme kurallarına tavizsiz şekilde uyulması herkesin lehine olacaktır.

Bu konuda herkesin gerekli duyarlılığı göstermesi durumunda Radyo Amatörlüğünün tadı çıkartılacak ve Radyo Amatörlüğünün tarifinde yer alan vurguların gereği çok daha kolaylıkla yapılabilecektir.

Radyo Amatörlüğünün tadının çıkartılması ve tarifindeki vurguların gereğinin yapılmasının yolu, Radyo Amatörlüğünün barındırdığı çok sayıdaki eşsiz haberleşme türünün tadına bakılmasından geçmektedir.

Bunların hangisine odaklanılacağı herkesin kendi kararıdır.

Bunların hiçbirinin birbirinden üstün görülmesi mümkün değildir, ancak hepsinin kendine göre bazı teknik üstünlükleri ve sundukları imkan ile kabiliyetler vardır. Başka bir deyişle, bunların hepsi “büyük ve eşsiz bir mozaiği birlikte meydana getiren renklerle taşlardır”.

İnternet, bu yöntemler hakkında bilgi edinme imkanı sunmaktadır. Meraklı olan herkes bu bilgilere ulaşabilmektedir. Bununla birlikte, dernekler de bu bilgilere ulaşma imkanını sunabilmektedir.

Türkçe yayınlar ve bilgi kaynakları konusunda henüz çok ileri bir düzey yakalanmamış olabilir, ancak bunun “imece” usulü ile, yani katılımcı bir yaklaşım içinde ortak çaba ile sağlanması mümkündür. Yabancı dil bilgisi olan Radyo Amatörlerinin yardımıyla dış kaynakların aktarılması seçeneği de buna dahildir.

Düzeyle bir ortamda Radyo Amatörlüğünün tadını hep beraber çıkartmak ümidiyle,

73!

TRAC Genel Merkezi